

**ЗМІСТОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ГЕНДЕРНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ**

Шароватова О.П., доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України (м. Харків)

Цимбал Б.М., доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України (м. Харків)

Предметом вивчення освітнього компонента «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» для майбутніх фахівців з охорони праці, що здобувають вищу освіту у Національному університеті цивільного захисту України, є основні положення і проблемні питання реалізації гендерної політики в умовах сучасності як у світовому, так і вітчизняному вимірах, в тому числі у секторі безпеки і оборони України; інноваційний напрям теорії безпеки і практичної професійної діяльності як соціокультурний феномен, пов'язаний із формуванням у молодого покоління уявлень про ролі чоловіків і жінок у сучасному суспільстві, знань про гендерні стереотипи і способи їх подолання.

Змістовною перевагою даного освітнього компонента є залучення здобувачів вищої освіти до актуальних тенденцій сучасної безпекознавчої науки, серед яких дослідження проблем, пов'язаних із питаннями соціальної ролі (гендеру); формування у них уявлень про відмінності між хлопцями та дівчатами, що впливають на становлення особистості; запобігання сформованості у майбутніх фахівців гендерних стереотипів, що історично склались у суспільстві.

Після вивчення «Гендерних основ безпеки та професійної діяльності» майбутні фахівці з охорони праці повинні набути та отримати відповідні:

- знання (напрямів вивчення гендеру в Україні та світі; особливостей конструювання гендеру та здоров'я; різновидів домашнього насильства та сексуальних зловживань; факторів насильства та дискримінації на робочому місці; нормативного забезпечення гендерної політики у державі; аспектів

гендерної працезохоронної діяльності в сучасному суспільстві; основної проблематики сфери забезпечення рівності прав і свобод жінок і чоловіків; особливостей реалізації гендерних питань у сфері цивільної безпеки та професійній діяльності);

- уміння (застосовувати гендерний підхід при аналізі стану розвитку сучасної України; аналізувати гендерні питання у різних напрямках безпеки; ефективно використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування сучасного безпекознавства та гендерної теорії; окреслювати особливості гендерних перспектив та гендерного паритету у сфері цивільної безпеки та охорони праці);

- комунікації (щодо реалізації своїх прав і обов'язків як члена суспільства, усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні);

- автономію та відповідальність (щодо соціально відповідальних та свідомих дій з урахуванням гендерної рівності).

Після опанування освітнього компонента «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» для отримання допуску до підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен виконати, поряд з іншим, індивідуальне завдання у вигляді реферату на тему «Це Зробила ВОНА» про видатних жінок (мінімум про трьох жінок) у різних сферах розвитку суспільства, про яких до цього часу загалом було мало що відомо. Наприклад, в архітектурі, медицині, фізиці, хімії, історії, політиці, праві, біології, авіабудуванні, військовій справі, програмуванні, археології, астронавтиці, спорті, паралімпійських змаганнях, математиці, шахах, меценатстві, релігійній сфері, громадській діяльності, мистецтві (художниці, поетки, письменниці, співачки), про правительок країн тощо.

Оцінювання виконаної роботи здобувача здійснюється у відповідності до визначених у Національному університеті цивільного захисту України критеріїв. До захисту допускаються роботи, які містять більшу частину оригінального тексту при перевірці на плагіат.

Для популяризації питань академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти - майбутніх фахівців з охорони праці - керівництвом кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки, гарантами освітніх програм бакалаврського і магістерського освітніх ступенів та кураторами навчальних груп систематично проводяться відповідні бесіди із наголошенням на принципах самостійності, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, правил опису джерел, оформлення цитувань тощо.

Здобувачі знайомляться з політикою, стандартами і процедурою дотримання академічної доброчесності в Національному університеті цивільного захисту України, що розкриваються такими документами, як Кодекс академічної доброчесності НУЦЗ України, Положення про організацію освітнього процесу в НУЦЗ України, Положення про систему забезпечення Національним університетом цивільного захисту України якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості), а також із першоджерелами, що регламентують запобігання академічного плагіату, та розміщеними на веб-сайтах періодичними виданнями Університету з етичними нормами публікації та рецензування статей.

Акцентується увага здобувачів вищої освіти й на тому, що в НУЦЗ України протидія академічному плагіату здійснюється за допомогою Інтернет-сервісу Unicheck. Для перевірки робіт на наявність академічного плагіату реалізується система подвійного контролю - з боку здобувача вищої освіти і з боку керівника роботи.

Отже, вивчення освітнього компонента «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» допомагає здобувачам вищої освіти - майбутнім фахівцям з охорони праці - не просто розумітись на гендерних питаннях, а фахово аналізувати події та суспільні явища з гендерної точки зору, уникати дискримінацій, усвідомлювати свої права і способи їх захисту; також знайомить з аргументами на підтримку формування суспільних політик з позиції недискримінації і гендерної рівності, які майбутні фахівці зможуть ефективно використовувати у професійній діяльності і публічних дискусіях.